

Vylučovací soustava

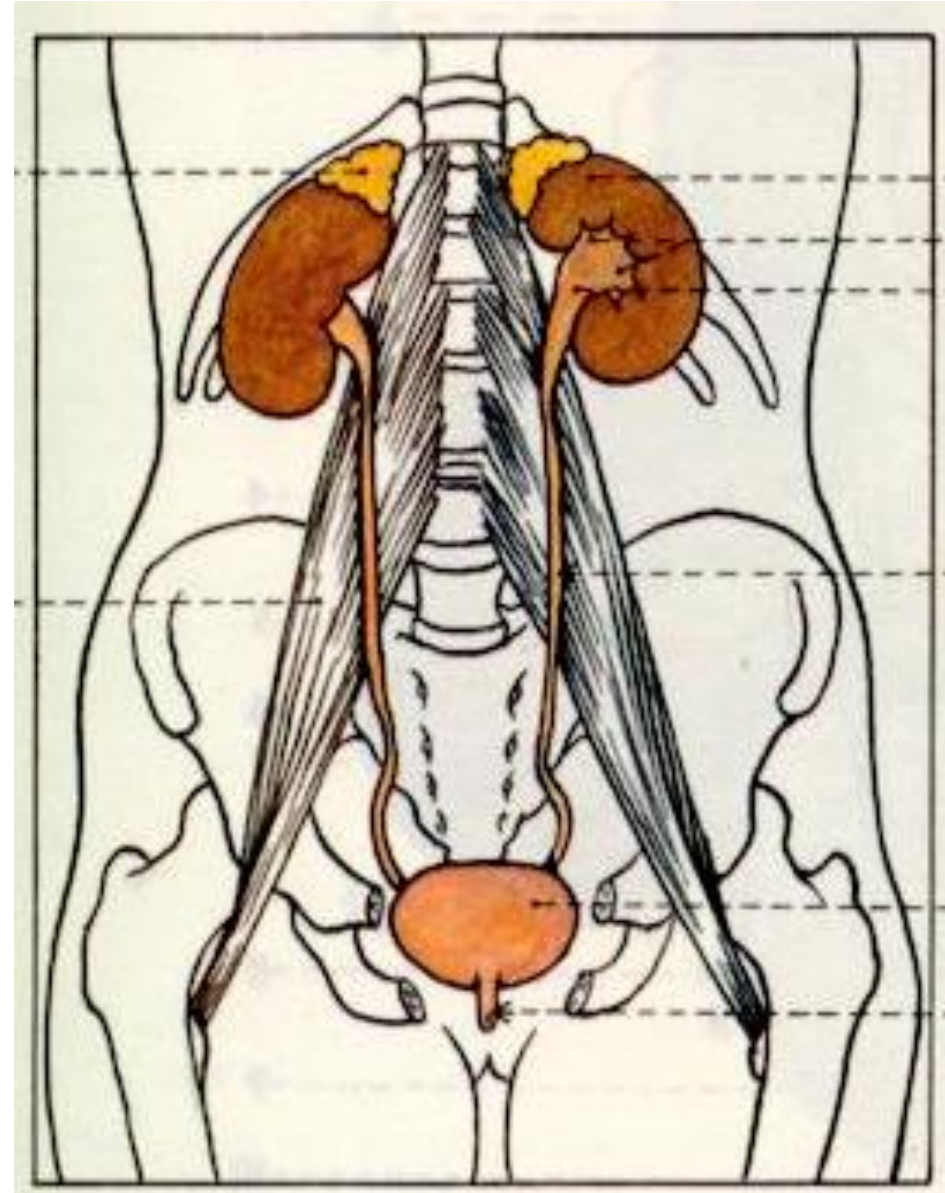
Vylučovací soustava

Hlavní funkce:

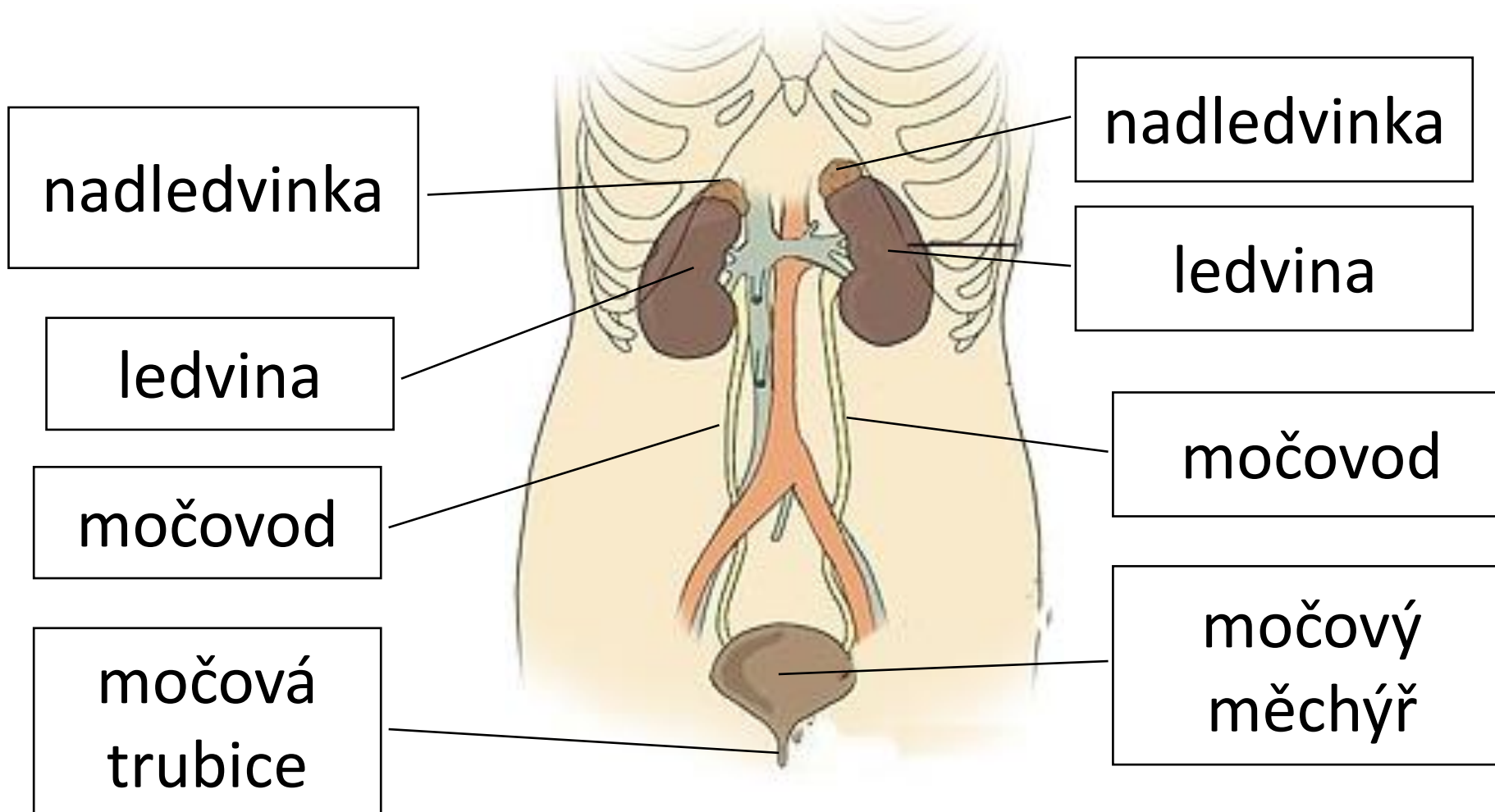
- udržení homeostázy
- vylučování odpadových látek z těla:
  - odstranění látek, které se dostaly do krve
  - nevyužitelné zplodiny a zbytky metabolismu
  - vitaminy rozpustné ve vodě
  - nosiče vylučovaných látek
  - látky organismu cizorodé

Hlavní cesty vylučovaných exkretů:

- kůže
- plíce
- tlusté střevo
- ledviny

Popis vylučovací soustavy

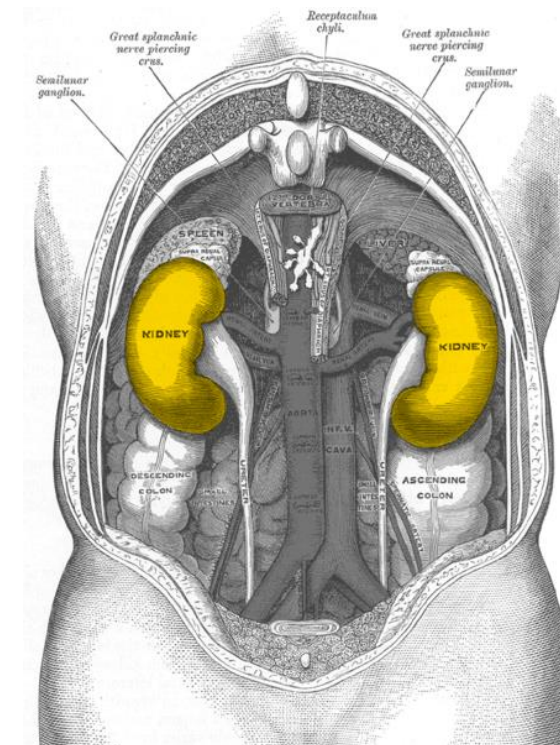

Ledviny

- párový orgán, tvar fazole, 12 x 6 cm
- po obou stranách bederní páteře
- ochrana – žebry, páteří a tukovým obalem
- filtrují krev až 1300ml/min
- tvorba primární moči a následně úprava v definitivní moč
- při jejich selhání dojde do několika dní k úmrtí
- základní funkční jednotkou = **nefron**
- Tvorba hormonů: renin – řídí vylučování vody

m =150g

Popis ledviny

Kůra – filtrace krve

→ primární moč

Dřeň – resorpce

látek do krve

Pánvička – schraňuje

definitivní moč

Močovod – odvádí

do močového

měchýře

ledvinová tepna

ledvinová žíla

ledvinová
pánvička

močovod

ledvinové
pouzdro

kůra

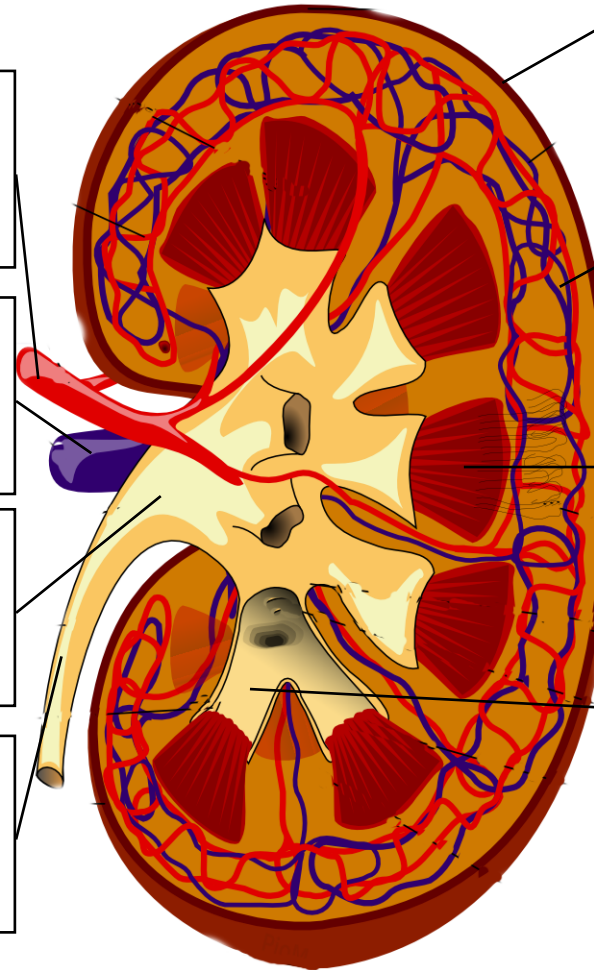
s ledvinovými váčky

dřeň

soustředění kanálků

kalich

vyústění kanálků s močí

Důležité děje v nefronu

- Až 1 milion v ledvině

1. Filtrace:

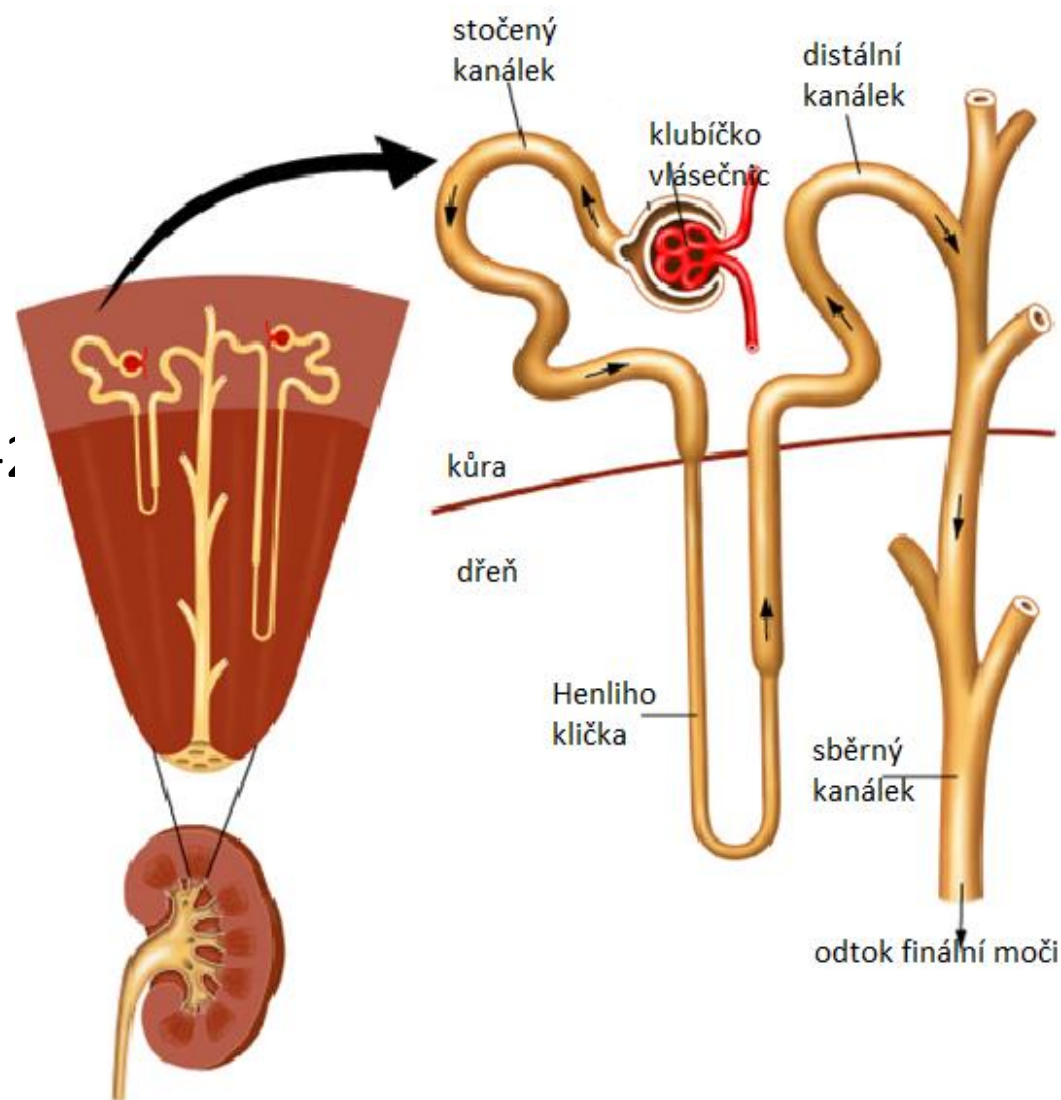
- Síť vlásečnic
- vznik „ultrafiltrátu“ = **primární moč** = 150-180 l/den
- i látky, které tělo nepotřebuje

2. Resorpce:

- potřebné látky se vrací zpět do těla
- 99% vody zpět, glukóza, NaCl

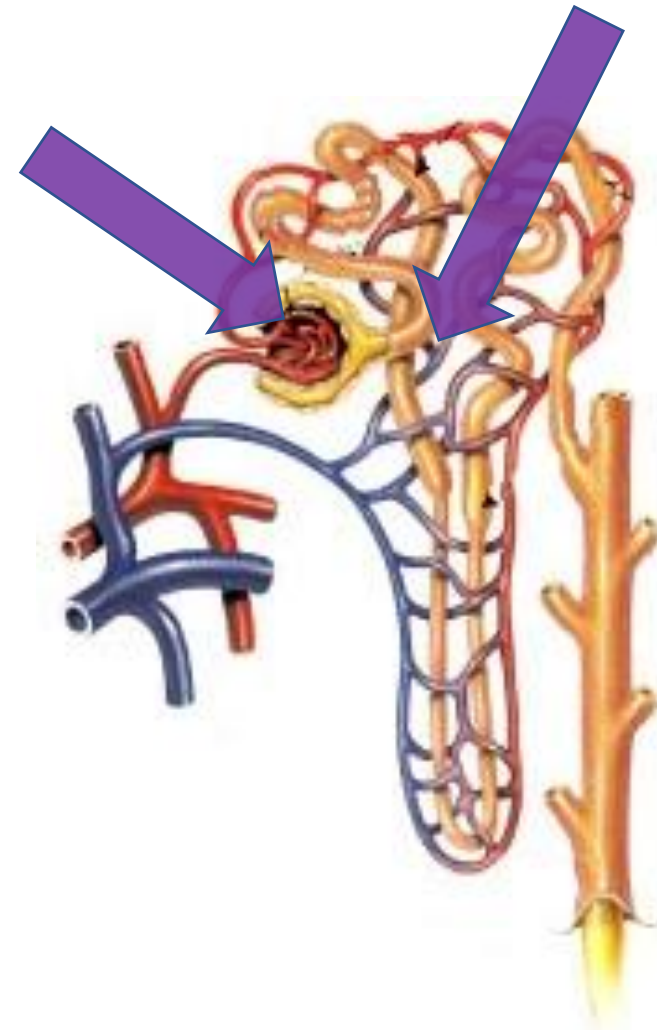
3. Sekrece:

- kontrola pH krve
- vznik definitivní moči:
  - podle množství tekutin 1,5l/den

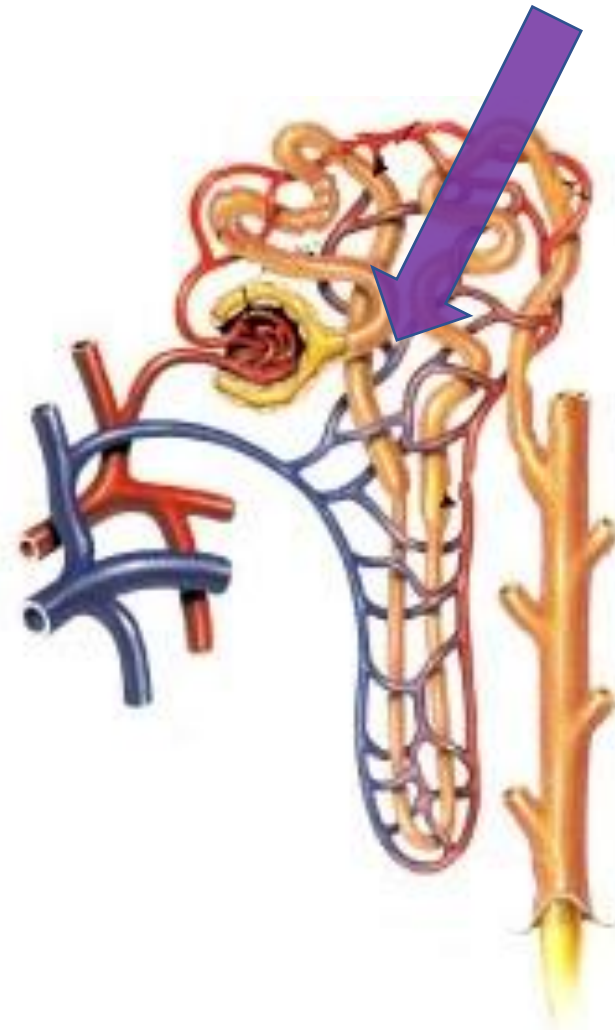

Tvorba moči

- Ledvinové tělísko má dvě části:
    ledvinový váček,
    a systém kanálků
- Ve váčku najdeme stočené vlásečnice
- Stěnou vlásečnic se filtruje krev do ledvinového váčku
- Voda s odpadními látkami = prvotní moč

- Prvotní moči vzniká denně 150 – 170 l.
- V systému kanálků za váčkem dochází ke znovu vstřebávání vody (až 99%) a pro tělo využitelných látek.
- Filtrát, který zůstává v kanálcích se zahušťuje a vzniká tzv. definitivní moč.
- Definitivní moč odchází z ledvin močovody a hromadí se v močovém měchýři.

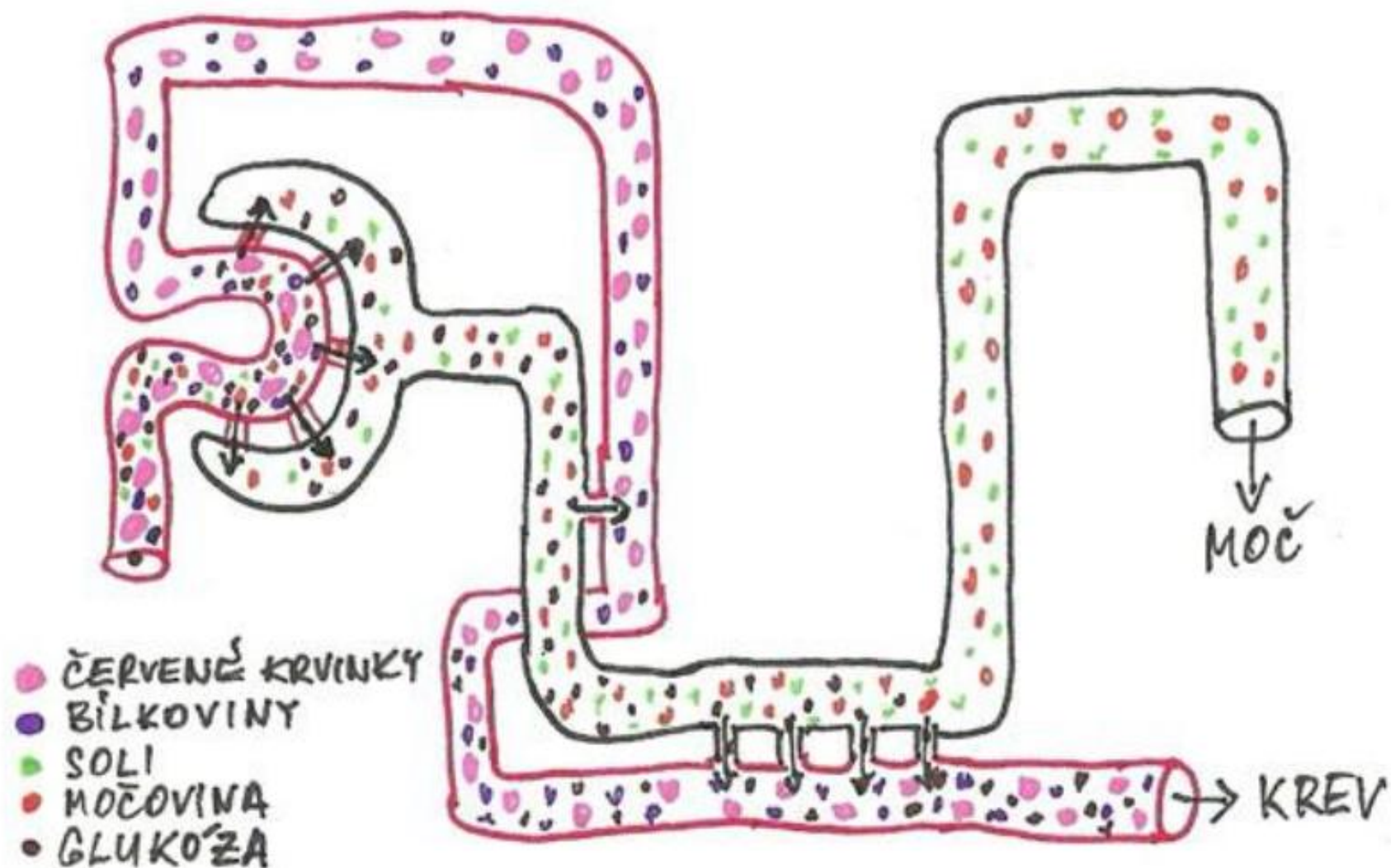

Moč

- **primární moč** - tvoří se ve váčku, obsahuje velké množství vody, solí, cukrů, vitamínů, ...
  - za 24 hodin se ve váčku vytvoří filtrát o objemu 150 litrů (30 x denně se naše krev filtruje)
- **definitivní moč** - tvoří se v ledvinových kanálcích, dochází k zahuštění moči, vytvoří se jí 1,5 – 2 litry za den (nucení na močení při asi 150 ml)
- **co nesmí obsahovat moč:**
  - hnis, bílkoviny, sacharidy, krev → ukazatel nemoci
- **složení moči zdravého člověka:**
  - za 24hod:
    - 1200mm³ vody, 30g močoviny, 15g NaCl
    - + menší množství anorganických látek
- moč obsahuje vodu, močovinu, produkty metabolismu, toxické látky, zbytky léků
→ odběr při dopingu

Filtrace moči

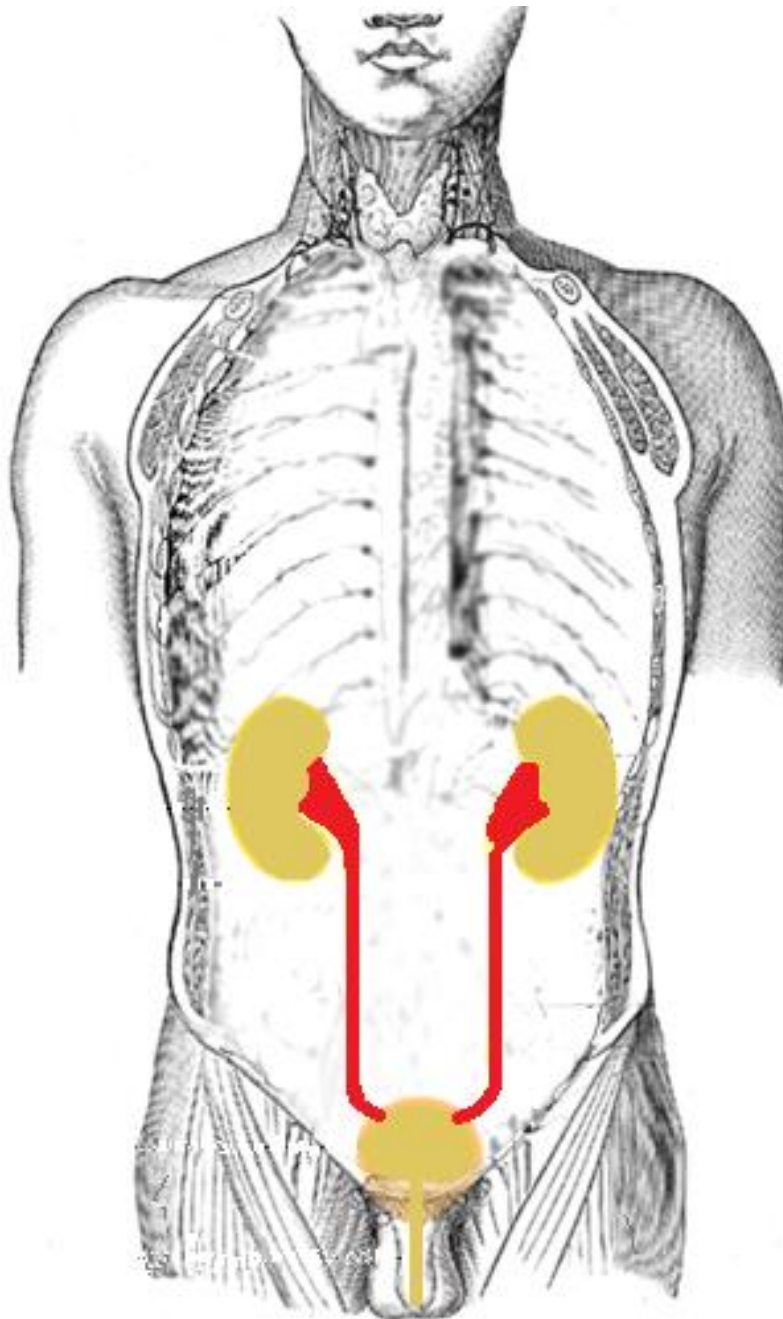
- Vstup látek do ledviny kvůli vysokému tlaku krve (pasivní děj)
- Zpátky do krve se látky dostává aktivně (spotřeba energie)

Vliv hormonů na činnost ledvin

- Antidiuretický hormon – podporuje zpětné vstřebávání vody do krve
- Aldosteron – podporuje zpětné vstřebávání sodíku do krve
- Renin – ovlivňuje šířku přívodních cév (tedy množství krve, které proudí do vlásečnic)

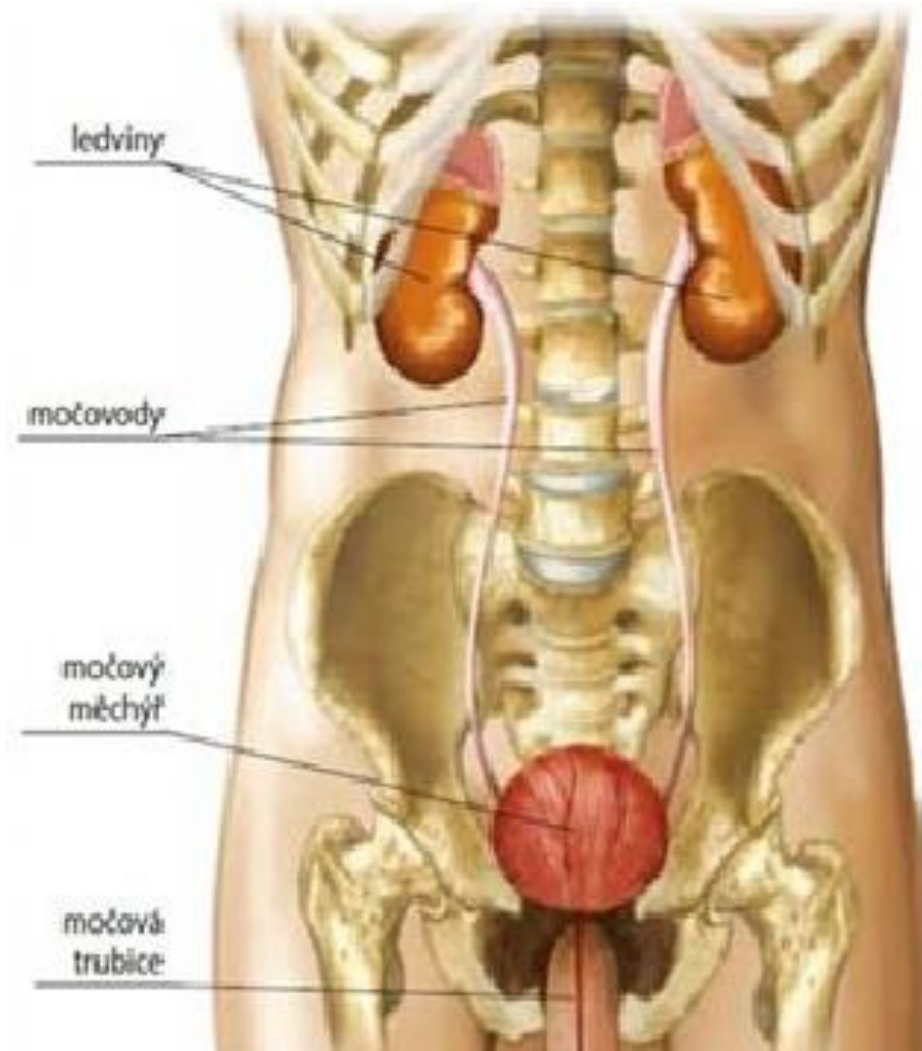
MOČOVODY

- Močovod je trubice → 30cm
- Spojuje obě ledviny s močovým měchýřem
- Průtok umožněn peristaltickým pohybem hladké svaloviny

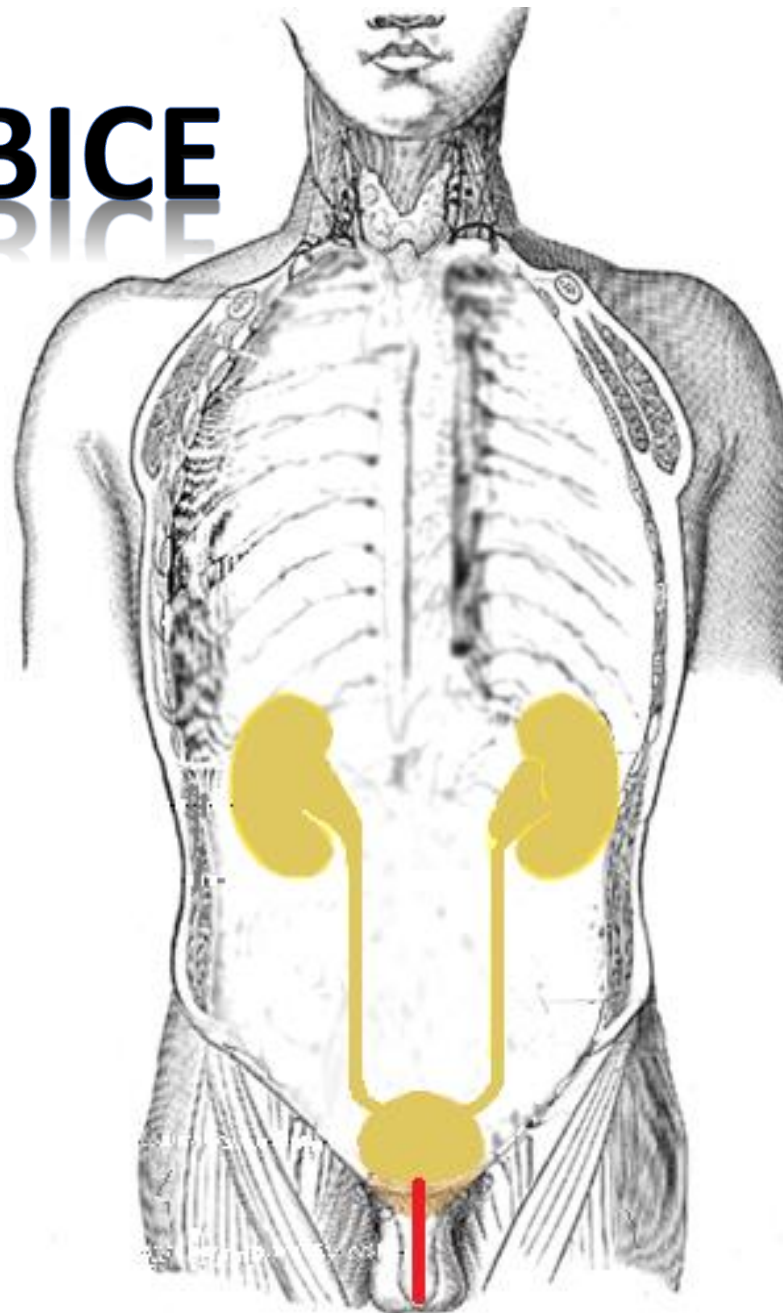
MOČOVÝ MĚCHÝŘ

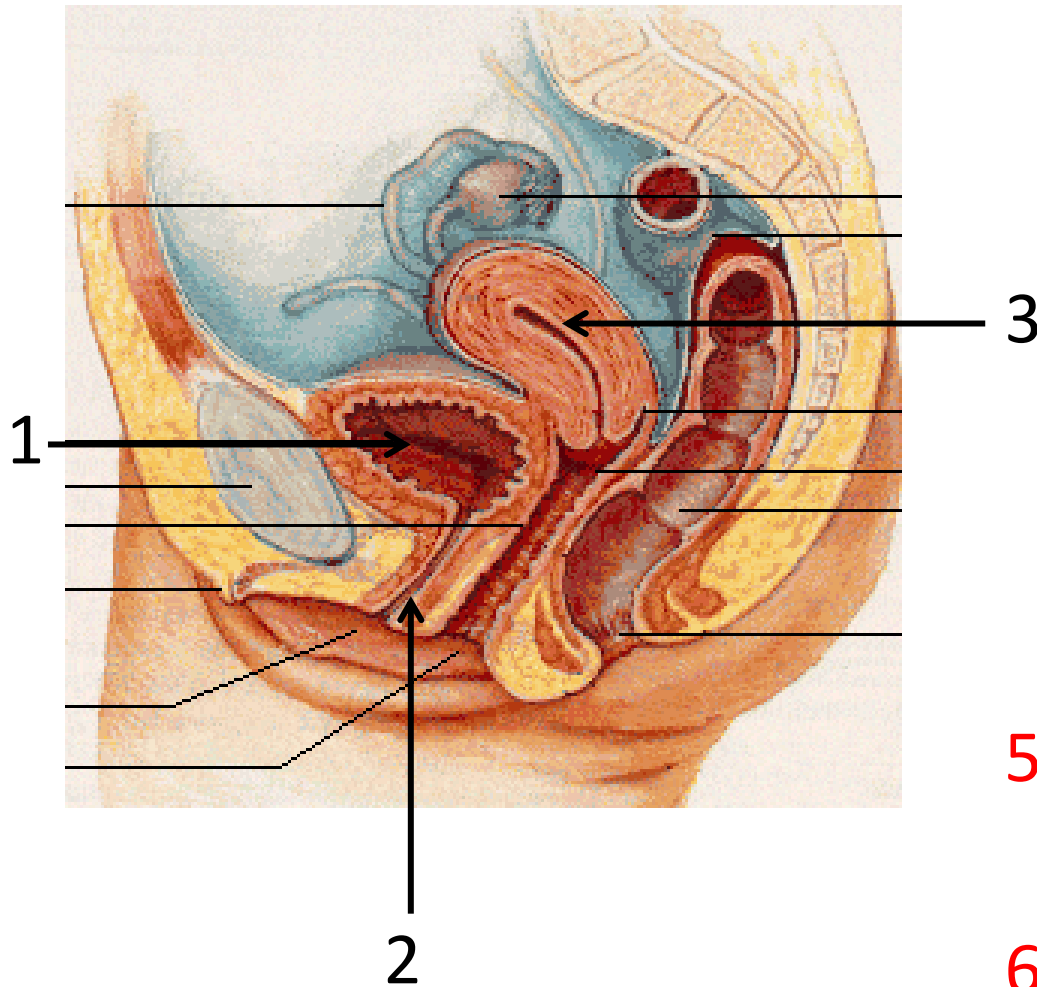
- Močový měchýř je jako sáček, který sbírá moč
- Jedná se o svalový orgán
- Nachází se za stydkou kostí
- Když se naplní množstvím jedné až dvou skleniček (300ml) , chce se nám čůrat
- Můžeme potlačit až do 700ml
- Vyprazdňování je reflexní děj → smrštění hladké svaloviny + uvolnění svěrače → vypuzení

MOČOVÁ TRUBICE

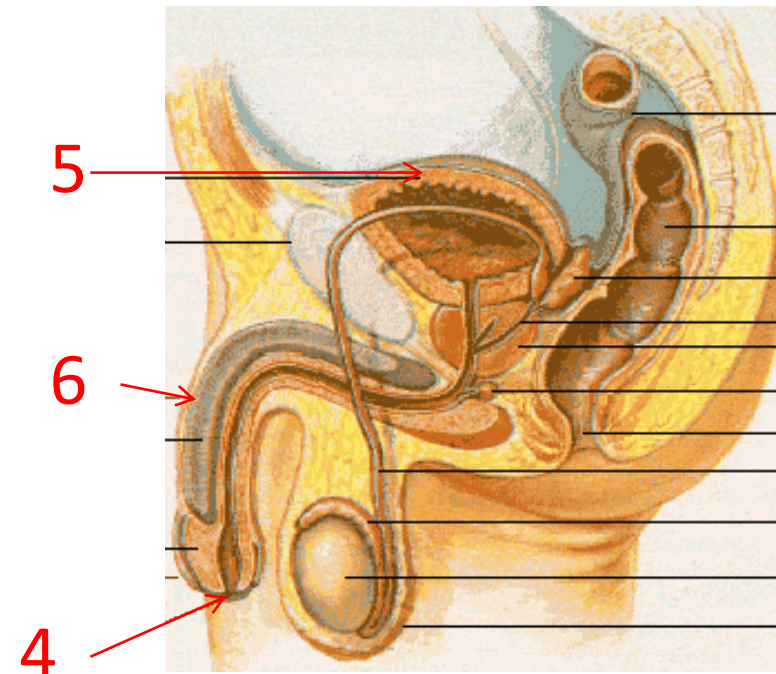
- Odvádí moč z močového měchýře pryč z těla
- U žen je dlouhá asi 3 cm
- U mužů je dlouhá 12 – 20 cm

1 močový měchýř
 2 močová trubice
 3 děloha

4 močová trubice
 5 močový měchýř
 6 penis

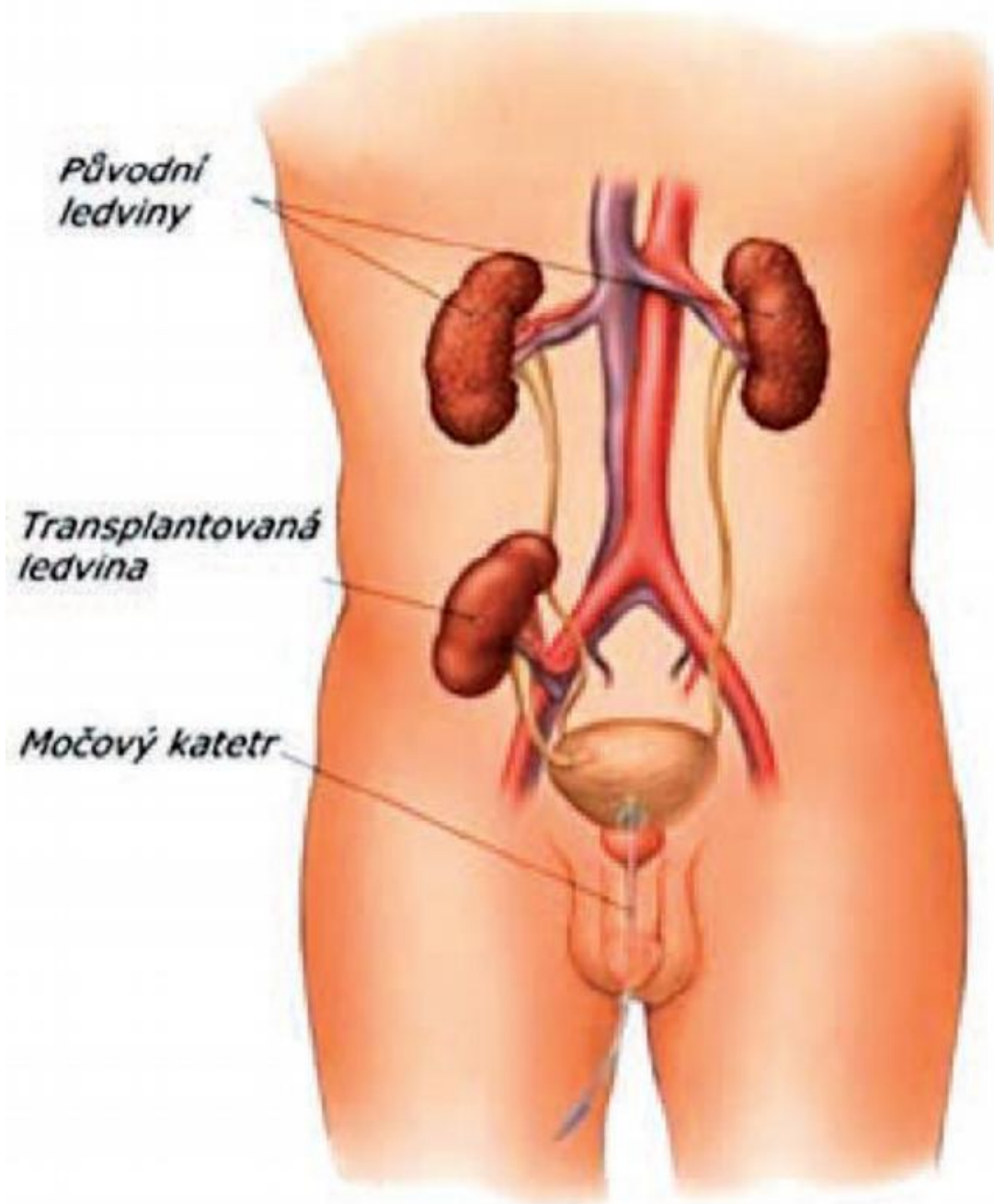
Choroby, onemocnění a poruchy

- bloudivá ledvina:
  - rychlé a výrazné hubnutí, anorexie, úrazy, rychle následující porody
- ledvinový písek, ledvinové kameny:
  - druhy kamenů:
    - vápenné kameny (tvořené šťavelanem nebo fosforečnanem vápenatým) - 80%
    - kameny z kyseliny močové
  - vede k ledvinové kolice
- selhání ledvin:
  - k správné funkci stačí i jedna ledvina, jinak dialýza, transplantace (ledvina se přidává, pacient má poté tři – ušetří se operace)
- záněty ledvin:
  - akutní (důsledek streptokokové infekce, v moči krev a krevní bílkoviny)
  - chronická (obdobné příznaky, dlouhotrvající, může vést až k selhání ledvin)

Transplantace

Obr.1 - Transplantace ledviny u dospělého